

POSELSTVÍ PAPEŽE
 JANA PAVLA II.
 KE SVĚTOVÉMU DNI
 NEMOCNÝCH
 11. ÚNORA 2002

VYDAL SEKRETARIÁT ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE
 PRAHA 2002
 (PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

1. Před několika lety byl 11. únor – den, v němž si církev připomíná zjevení Panny Marie v Lurdech – zvolen k oslavě významné události: *Světového dne nemocných*. V roce 2002 jej oslavíme podesáté, tentokrát na slavném mariánském poutním místě, které se nachází ve Vailankanny v jižní Indii. Je zasvěceno Panně Marii – Uzdravení nemocných a bývá označováno za „Lurdy Východu“ (*Anděl Páně*, 31. července 1988). Miliony lidí přesvědčené o neustálé pomoci Matky Boží přicházejí v hluboké důvěře a oddanosti se svými prosbami na toto poutní místo na břehu Bengálského zálivu, situované v pokojném prostředí obklopeném palmami. Vailankanny přitahuje nejen křesťanské poutníky, ale také věřící jiných náboženství, zejména hinduisty, kteří v Panně Marii – Uzdravení nemocných spatřují starostlivou a soucitnou Matku trpícího lidstva. V zemi s dávnými a hlubokými náboženskými kořeny jakou je Indie, se toto poutní místo zasvěcené Matce Boží stalo místem setkání věřících různých náboženství a výjimečným příkladem jejich vzájemného souladu a obohacení.

Oslava Světového dne nemocných bude zahájena chvílí intenzivní modlitby za ty, kdo trpí a jsou nemocní. Vyjádříme tak trpícím svou solidaritu, jež vychází z vědomí tajemné povahy bolesti a její úlohy v láskyplném Božím plánu s každým člověkem. Oslava bude pokračovat důležitou úvahou a studií, které se budou zabývat křesťanskou odpovědí na lidské utrpení, jež jako by každým dnem narůstalo, v neposlední řadě skrze katastrofy způsobené člověkem a ukvapeným rozhodováním jedinců i společností. Úvaha přehodnotí roli a úlohu křesťanských zdravotnických struktur, nemocnic a jejich personálu, zdůrazní a potvrdí autentické křesťanské hodnoty, kterými by struktury měly být prochnuty. Téma letošní úvahy – následování Ježíše, božského Divo tvůrce, který k lidem přišel, „aby měli život a aby ho měli v hojnosti“ (*Jan 10,10*), vyžaduje jednoznačný postoj ve prospěch kultury života a plné nasazení v obraně života od jeho početí až po přirozenou smrt.

2. Je správné hledat nové a účinné způsoby sloužící ke zmírnění utrpení. Utrpení však přesto nadále zůstává základní skutečností lidského života. V určitém smyslu je stejně hluboké jako je hluboký člověk, dotýká se jeho vlastní podstaty (srov. *Salvifici doloris*, 3). Lékařské výzkumy a péče nedokáží utrpení zcela vysvětlit ani vymýtit. O jeho hloubce a různých podobách je zapotřebí uvažovat z hlediska přesahujícího pouhý fyzický aspekt. Mnohá náboženství se od dob

svého vzniku snaží odpovědět na otázku o smyslu bolesti a uznávají nutnost prokazovat trpícím soucit a dobro. Z tohoto důvodu stála náboženská přesvědčení u zrodu léčebných praktik zaměřených na ošetřování a uzdravování nemocných a dějiny jednotlivých náboženství svědčí o tom, že organizované formy zdravotnické péče existovaly již v dávných dobách.

Církev uznává, že jiné než křesťanské výklady utrpení obsahují mnoho významných a ušlechtilých prvků; její chápání velkého lidského tajemství je však jedinečné. Abychom poznali zásadní a celkový význam utrpení, „musíme pohledět na zjevení Boží lásky, posledního pramene smyslu všech věcí, které existují“ (*tamtéž*, 13). Odpověď na otázku o smyslu utrpení „dal člověku Bůh skrze kříž Ježíše Krista“ (*tamtéž*). Utrpení, důsledek prvotního hříchu, nabývá nového významu a stává se účastí na spasitelském plánu Ježíše Krista (srov. *Katechismus katolické církve*, 1521). Utrpením na kříži přemohl Kristus zlo a umožňuje i nám, abychom nad ním zvítězili. Naše utrpení nabývá významu a hodnoty tehdy, spojíme-li je s utrpením Ježíšovým. Kristus, jako Bůh a člověk, vzal na sebe všechna utrpení lidstva a samo lidské utrpení v něm nabývá vykupitelského významu. V tomto spojení lidství a božství zjevuje utrpení dobro a překonává zlo. Vyjadřují hluboký soucit se všemi, kdo zakoušejí bolest, a vroucně se modlím, aby se pro ně oslava Světového dne nemocných stala blahodárným okamžikem, který může v jejich životě odhalit nové významné horizonty.

Víra nás učí hledat nejvyšší význam utrpení v Kristově umučení, smrti a zmrtvýchvstání. Křesťanská odpověď na bolest a utrpení není nikdy charakterizována pasivitou. Nejvyšší projev křesťanské lásky nacházíme v Ježíšově životě a skutcích. On „všude procházel a prokazoval dobrodiní“ (*Sk 10,38*). Církev, pobízena touto láskou, vychází vstříc nemocným a trpícím a nabízí jim útěchu a naději. Nejedná se o pouhé prokazování dobročinnosti, protože důvodem je soucit a horlivost vedoucí ke starostlivé a velkomyslné službě. Z toho také vyplývá velkomyslné darování se ostatním, zejména těm, kdo trpí (srov. *Salvifici doloris*, 29). Evangelní podobenství o milosrdném Samaritánovi výstižně hovoří o nejšlechetnějších citech a jednání člověka, který se setkává s někým, kdo je v nouzi a trpí. Milosrdný Samaritán je ten, kdo se zastaví, aby se o trpící postaral.

3. Myslím na ten veliký počet mužů a žen působících po celém světě v oblasti zdravotnictví jako ředitelé zdravotnických center, kaplani, lékaři, vědečtí pracovníci, zdravotní sestry, lékárníci, ošetřující personál a dobrovolníci. Jak jsem připomněl ve své posynodní exhortaci *Ecclesia in Asia*, byl jsem při návštěvách církevních společenství v různých částech světa často dojat mimořádným křesťanským svědectvím mnoha skupin zdravotních pracovníků, zejména v oblasti péče o postižené a nevléčitelně nemocné, stejně jako úsilím těch, kdo bojují proti šíření nových nemocí, jako je AIDS (srov. č. 36). Slavením Světového dne nemocných vyjadřuje církev svou vděčnost a oceňuje nezištnou službu mnoha kněží, řeholníků a laiků, kteří působí ve zdravotnické péči, velkodušně se věnují nemocným, trpícím a umírajícím a čerpají sílu a inspiraci z víry v Ježíše Krista a z evangelní postavy milosrdného Samaritána. Příkaz, který Pán vyslovil při poslední večeři: „To číňte na mou památku“, se vztahuje nejen na lámání chleba, ale poukazuje také na to, že Kristus za nás vydal své tělo a prolil svou krev (srov. *Lk 22,19–20*); jinými slovy daroval sám sebe druhým. Zvláště významným projevem tohoto sebedarování je služba nemocným a trpícím. Proto ten, kdo se jí věnuje, bude vždy v eucharistii nacházet nevyčerpatelný pramen síly a podnět ke stále nové velkodušnosti.

4. Církev je v přístupu k nemocným a trpícím vedena jednoznačným a celistvým pohledem na člověka, který byl „stvořen k Božímu obrazu a obdařen důstojností a nezczitelnými lidskými právy“ (*Ecclesia in Asia*, 33). V důsledku toho církev trvá na principu, že ne vše, co je technicky proveditelné, je přípustné z hlediska morálky. Nový a obrovský pokrok, schopnosti lékařské vědy pro nás všechny znamenají velkou odpovědnost vzhledem k daru života, který nám Bůh poskytuje a který je neustále darem; v každé fázi a za každé situace. Je třeba, abychom byli bdělí a nedopustili jakékoli narušování či utlačování života. „Jsme... ochránci života, nikoli jeho vlastníky... Od okamžiku početí je v lidském životě přítomno stvořitelské Boží dílo a navždy v něm trvá zvláštní pouto se Stvořitelem, který je pramenem života i jeho jediným cílem“ (*Ecclesia in Asia*, 35).

Křesťanské zdravotnické instituce, pevně zakotvené v milosrdné lásce, pokračují v Ježíšově poslání péče o slabé a nemocné. Jsem si jist, že coby místa utvrzení a zabezpečení kultury života, budou nadále splňovat očekávání, jež do nich každý trpící příslušník lidského pokolení

vkládá. Prosím Pannu Marii, Uzdravení nemocných, aby nadále poskytovala svou láskyplnou ochranu těm, kdo jsou zraněni na těle i na duchu, a aby prosila za ty, kdo o ně pečují. Kéž dokážeme s její pomocí spojit své utrpení s utrpením jejího Syna, na cestě ke spáse, jež nás čeká v Otcově domě.

Castel Gandolfo 6. srpna 2001

Joannes Paulus II

Přehled dokumentů, které ČBK vydala v této řadě:

1. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1994
2. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě 2. světového dne nemocných
3. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1994
4. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti IX. a X. světového dne mládeže 1994–1995
5. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni modliteb za povolání
6. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1994
7. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXVIII. světovému dni sdělovacích prostředků 15.5.1994
8. Dopis papeže Jana Pavla II. rodinám
9. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1994–1995
10. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1995
11. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě 3. světového dne nemocných 11. 2. 1995
12. List papeže dětem u příležitosti roku rodiny
13. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1995
14. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1995
15. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni modliteb za povolání
16. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIX. světovému dni sdělovacích prostředků 28.5.1995
17. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1996
18. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě 4. světového dne nemocných 11. 2. 1996
19. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k postní době 1996
20. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1996
21. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti XI. světového dne mládeže 1996
22. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1996 v jubilejním roce jeho kněžského svěcení
23. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni modliteb za povolání 28. 4. 1996
24. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1997
25. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k přípravě na 5. světový den nemocných 11. 2. 1997
26. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1997
27. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1997
28. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1997
30. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni sdělovacích prostředků 11. 5. 1997
31. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1998
32. Poselství papeže Jana Pavla II. k 6. světovému dni nemocných, Loreto 11. 2. 1998
33. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1998
34. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1998
35. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1998
36. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni modliteb za povolání 3. 5. 1998
37. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni sdělovacích prostředků 24. 5. 1998
38. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1999
39. Poselství papeže Jana Pavla II. k přípravě 7. světového dne nemocných 11. 2. 1999
40. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době
41. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1999
42. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. ke XXXVI. světovému dni modliteb za povolání 25. 4. 1999
43. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1999
44. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni sdělovacích prostředků 16.5. 1999
45. *Incarnationis mysterium* Bula k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000
46. List papeže Jana Pavla II. umělcům
47. List papeže Jana Pavla II. starým lidem
48. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 2000
49. Poselství papeže Jana Pavla II. k 8. světovému dni nemocných

50. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době
51. Poselství papeže Jana Pavla II. o putování na místa spjatá s dějinami spásy
52. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 2000
53. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2000
54. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni modliteb za povolání 14. 5. 2000
55. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIV. světovému dni sdělovacích prostředků 4. 6. 2000
56. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. 1. 2001
57. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. 2. 2001
58. Apoštolský list Jana Pavla II. daný motu proprio k prohlášení svaté Brigity Švédské, svaté Kateřiny Sienské a svaté Terezie Benedikty od Kříže za spolupatronky Evropy
59. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2001
60. Novo millennio ineunte – apoštolský list papeže Jana Pavla II. na závěr jubilejního roku 2000
61. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2001
62. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVIII. světovému dni modliteb za povolání 6. 5. 2001
63. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni sdělovacích prostředků 27. 5. 2001
64. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXII. světovému dni cestovního ruchu 27. 9. 2001
65. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. 1. 2002
66. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. 2. 2002